

485.

1.

Anna Hovberg berättar om skosnuvan,
skosnuvan, både hieten och "de andre." 485

Anna Hovberg S. 604.

"Har ni hört något om skosnuvan?"

— "Ja, ja' har sett'na oss. Mamma å ja'
skulle se till fäsen vid skogen, som han ser där
borta och när vi kom dit så mötte vi en
'kvinga' å hon va' så grannar å fin, så det var
rent obegripligt. Å, mamma, som var åta'
di gamle hon var inte huchle som ja' gör nu,
utan hon hade hätta, som di hade förr å kvin-
gan vi mötte hade hätta, hon å' så mar-
mor trodde, de va' män från grannsterna eller
så. Å hon frågt'na, hvor e' klokka', för vi
visste inte annat än de va' mitt på da'n. Men
kvingan varte inte, utan gick förbi oss, å se'n
fick vi höra ett latter i skogen, å de va' så
retsam, så mamma förstå' att vi hade mött
skosnuvan. Å, vi skynte oss hem, för när
som skosnuvan viste vi, ble' det regn å vi

hant hem men inte mer, färr de blev både
regn å åska." —

485

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Nå, skomannen då, har man sett honom?"

2/

Ja, men, har jag så. Faren min, var i skogen
å högg bränsle en kväll, å var å ja' å Inga,
som å kusin me' mi skulle gå te'an å ta'
pengar. När vi kom fram så fick ja' se
en karl som sto' på baken, en bit ifrån.
Han var så lit, skogvaktare, men så begynte
han växa och till slut var han lika hög
som Trälen. Då frågde jag far: "Vem står där,
far?" — Å, när han fick se'n, så tog han
mi i halsen och så rände vi därifrån.
Men ja hörde hur de' braskade och bram-
made efter oss, för de var ingen ann' än
skomannen som sto' där i baken.

"Tro det! Men inte kunde väl de där göra
kristet folk något illa?" —

3/ "jo då. De kunne sakt villt borten". 3. 485

- En gång ble' ja' vill i skogen vid Kienavall och kunde inte hitta rätt på flera timmar. Men då kom ja' ihug, att morfar hade sagt att en skulle vända nå't på sig om, så kom en rätt igen, så ja' tog av mi kjolen å vänt'en å i desamma höite ja' skosnuan ge upp ett flötter imellan buskarna, men ja' hittade hem igen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- 4/ Men annan gång skulle ja' å en gammal gubbe, som ~~han~~ vi hette ~~morfar~~ farfar, fast att han var ju inte mi riktiga farfar, plucka gringar, å rätt som ja' gick där å plockte så var farfaren borta å ja' sökte efter honom. men ja' kunde inte hitta honom. Så gick ja' hem å tänkte, att han va' gången för, men han va' inte hemma heller, å ja' va' inget utan gå' mi ut å sökte igen. Å, då måtte ja' han ve' Kienavall så då sa' han: "är du här borta?" - Å, så gick vi hem, han hade inte tänkt på å vända tillbaka, för då

Hade han sluppit gå i skogen så länge."

485

— "Nå, jätteblott då, har mor sett något sådant?"

5/

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

— "Menar han läjterman, så kommer ja' ihåg, en gång, när jag skulle gå till fräskornamen å ha ett par skor. Då så ja' en läjterman se en bröcke härligt, men ja' Torde inte tala om'et för kvällen, när ja' kom hem.

Men se'n talte jag om'et för min kusin Inga å hon hade aldrig sett nå'n läjterman, så hon hjälpte me' när som ja' skulle hämta skorna. Men då' var där ingen så då sa' Inga; "Han kunne väl komma ändå" å hon hade knappt sagt'et förrän hon var precis framför oss. Å, läjtermannen är en lantmätare, som har valt oätiger och får gå å mäta efter se'n han är död.

6/ Far berättade när vi var små, att där var en kull som hade fått se en läjterman å den hade sagt:

"Ja' visste rätt, men gjorde aritt. O, min
själ!" För de hade ju sin kedja så de be-
hövde inte mäta fel. LUNDS UNIVERSITETS 485
FOLKMINNESARKIV

7/ "Men det finns också ett annat stogs
bloss å de har ja' sett, de ännå'. För när
vi bodde i Käsebo, så hade ja' frassan en
gång å de sto' ja' å såg i fönstret å utanför
vid Slätta kajar, som vi kallat't, fick ja'
se ett stort, blakt bloss å' ja' visste't för faren
å han så' att där va' ett jordagods neigränt
av mapp, hanaena å djuret skulle vabla skatten."

— "Förvåhla ingen, få tag på den skatten?"

8/

— "De' vet' ja' inte, men där var en klokare,
som ville ta' skatten ve' Käsesten. Den ste-
nen spängde di bort, när jänvägen skulle
fram där, men de fannt di ingenting. Men
de blakt att "de andre" villde bort synen på
dem som spängde, för där fanns annars under
stenen en kaskelugn, som var full med pengar."

J, från katedralen gick där en gång av
tegel, så vittade man bara den, så kunde man
komma åt katedralen & skatten också."

485

— "Nå, hur gick det för blockaden?"

— "Jo, han började gräva & när han hade han
som hjälpte sig, men så blev där en till &
den sa: 'Se er om!'. J, när blockaden vägrade
vi om så såg han att hela St. Olofs by
brände & då rusade han & den andre dit.
Men där brände inte. J, skatten fick
di aldrig för att di hade vittat den ytter-
ste tegelstenen innan di var villade."

— "Hade inte skomman några skatter?"

9/

— "Jo, de' hade han nog, för i Hårebo såg jag
dem, när jag var hos, en gång i världen. Då var
nå' mycke' mer me' skog än nu, så vi hade
skogen in på oss, där vi bodde & en mark

när ja' kom ut på gräningen, vi kollar't,
 så va' där så mycke grant på buskarna ve'
 skogskanten, så ja' sprang in å ropade på mor
 att hon skulle komma å' se på, va' de' var.

Å, vi så både silver å' gramma lasar å' ja
 vet inte allt va' det var, men efter en stund
 så var det borta. Å, se'n talte morfar
 om att han hade ockrå sett så'nt där förr
 å' de' var skosmams saher, å' hant man
 besta stal även de' så kunde man ju behålla
 de', men de' var aldrig nå'n välsignelse
 me't.

10/ Å, mormor berättade att förr så var
 skosman å' skomånnen fullt näsvisa för
 då kom de å' vände sig i stuvorna å' la'
 se på läftet å' körd'en bort di, så vände
 de koma i lagåen för en, så koma sto me
 rompan in i låsen.

11/ Å, mormor kände en, som hette Holm-
 stedt å' han levde tillsammans me' skosman.

En gång var Holmstedt hos farfar å på kvällen så kom skomman utenför å ropte "Holmstedt, kom nu Holmstedt!" Å, då visste han att han väntade på honom å så gick han ut till honom. Men han kunde väl aldrig bli rati, för nog förstär en var' di gjorde å en ska inte ha nå't ihop me' "de andra".

12) Min far, han råkade ännå' ut för skomman en gång å då' var' när som de skulle källna i Mari(?) på Himmelsfödsaftan. De hade plöskat hap ett bra väl å de brände bra. Så kom där ett fruntimmer å vämla si ve' elden å' då' var där en av halsene som ville skämta me' henne, för han visste icke vem de' var'. Å så tog han en eldbrand å slog henne tvås om hälsena (skuldrorna) me', men glä'vade han arg å' ropte:

"Ho, bo, bäjenåsa, firremåra, bränner i skogen!"

Å se'n blev det ett liv, för skomman kom å hjälpte nå' å en kan förstå att de' var' skos-

St. Olof. 8r. 485

man. A, alla karlarna fick springa ifrån
källnan, a' där ble allri' köllnet mer i den
skogen, för skomannen gömde allt köllnet,
så de kunde aldrig få ihop något bål.

13/ Den gång såg ja' två skomänner på en
gång. Ja' a' en pås, som hette Johannes
var i skogen efter ptingar a' de härarna
som bjäfra a' snackar a' rätt som det var så
såg ja' två stora karlar, som red förbi a' de
putade, men ja' försto' inte, va' de va'. När
ja' kom hem, så talte ja' om'e't a' de va'
mer att ja' hade sett två skomänner rin
va' ut a' reste.

14/ Men nu finns det varken skomuer
eller skomänner för årkan har slagit stjal
dem."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

— "Men väckehästen de'? Den finns väl kvar?"

15/
— "De två ja' inte, för ja' har inte hört nå'ed
om'en på många år. Men när ja' va barn

så lekte vi blann skräpporna ve'än ve'
 Rännebröl å vi var tta beshrid bränneriet
 som låg där. Å, meren så' till oss att vi inte
 skulle va' i skräpporna, men vi lydde inte. Å,
 då kom där en stor vitt häst å sprang rätt
 på oss å han kom ut än. Vi blev ju rädda
 för han såg så ilshen ut, så vi sprang in i
 bränneriet till Per Nilsson å hans pås ja-
 hannes var me'ässa, å han kom nit in för
 han va' minst å ockede inte springa så fort.
 Men hästen var efter han å stack in buvet
 genom dörren till bränneriet å skrek å fusta-
 de å stampade, men Per Nilsson fick dörren
 stängd. Å, efter en stund, så kom den
 stora pösen, Måns kette han, å sa': "Far, den
 gråe marran ränner i ängen". Men den
 marran sto' i stallet, så det va' allt böcker-
 hästen som va ute.

- "Farins det inte ålvaspel i än också?" -

S. t. Olof. Albo, Sk.

Biograf Anderton 1927.

Anna Skovberg.
S. t. Olof.

485

11.

16/

"Ja men, gjorde det så. Jag har hört det många gånger på Johannes, brännarens pojke, han kunde sjunga det med. Men ja' det är inte kvar det var egentligen, för en såg ju aldrig nå'n."

17/

"Nå, har mer rätt något annat då?"

- "Ja, en milkehare på den vä' som två skinn på så stor som en rätta. Pigan som var med såg en orka på hon så' att de' var en milkehare.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

18/

Men man får han såg allt någonting han, för en gång så mätte han ett tvålars, som där på två skator spändt före.

20/

A, han har rätt goanise, ärra. För när han bjönte på en gård så di skulle farha (Tröskor med slaga) så hant i aldri å ju slut på't på kvällen å när måren så var där mer än di hade lämnat kvar å då första' ju man får

att där va' en ^{nisse} ~~gövar~~. Se gamle ⁴⁸⁵ på
 logen en natt o' då kom där en liten en o' bar
 på nana travar o' sa': "Elov mil har ja'
 gått' o' elva travar har ja' gått. - Men de'
 är länge se'n för morfar va' 82, när han
 dödde.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

21/ Iren Larsson, han som hängde si, hade
 ännu en goanisse o' hans nabo Jens Nilsson
 sa' te'an: Det var allt roligt med en sa'n där
 dräng." o' på natten så kom där en, men
 Jens Nilsson ville inte städjan o' nog va'
 det därför som han ble' sjuk o' fick ligga
 länge, innan han blidde bra, för en ska'
 inte störa småfolket i onödan, de' tålde
 inte."

"Har mor aldrig träffat någon varuh?"

22/

"Ja, på var 26 år o' va' me' min älska påg.
 De' skulle far o' ja gå till St. Olaf efter
 grantaffler o' vi gick förbi en gård där de'

13.

vi' litz ä' dāi hem en stor vail hund sprigan
des mat oss. Men far stängele rächen ä' vi'
sprang vi ä' hem unnan. Men sein fik je
inte gå ut efter det de' vi' märkt."

485

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

~~431~~ Vassel.

485

Ber. Anna Hoberberg

LUNDS UNIVERSITETS St. Olaf.
FOLKMINNESARKIV

Ville man veta om man skulle dö
innan året var slut, bredde man på mid-
sommaraftonen ut sitt tinte och låg na-
ken. Var tinte en stund på morgonen
dog man för nyår, var det slutt för
man leva.

Sk

Uppf. Birger Andersson

St. Olaf

St. Olaf

1927

~~24~~ Liktomar (våtor)

485

A. Hoveberg

St. Olaf.

Liktomar kunde tvättas bort med
vatten från gravstenar eller blad på kyrka-
gårdar.

25/ Frossa

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Mat frossa användes delat på asplöv
och asprätt.

26/ Utläkt.

Delat på björklöv o. fräskne tagna i
augusti.

IT/ Rev (ring-) arm.

485

A. Hoveb.

St. Olaf.

Anna Hoveberg betöde rev-armar genom
att skiva bort dem. Hon tog ett härtfä-
ritade däml runt rev-armen och kaxis
över den, spattade på den och brände härtfä-
et.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

28/ Slaget.

A. Hverberg.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. Olaf.

Borgs, Hverbergs granne, har två barn, som båda ha slaget. Det äldsta gossen, såhte man bot för mellan hustrun gick med fliken som en ä ganska gemmal. Han fick slaget just därför att modern försöhte bota sonen.

Nyligen dog modern och Borg fick då det rådet att suga litet blod ur rikets hjärta, mäja buren dänel, torha en del en lägga tocklappen hos den döda, så skulle denna ta sjukdomen med sig i graven.

Om de försäkt, vet jag inte. Redgivningen är Anna Hverberg.

Uppb. B. Andersson 29/ Skäver.
Bos. Anne Hoberberg.
år 1927.

485:18

Skäns St. Olaf. br
Ellen Lärn

Färskäver beteckas så att man lade barnet
innanför skammelen i soppa på det å sedan
kastade man det på mögen, & varifrån någon
annan skulle bära in det i stugan igen.
En Hoberberg hade själv använt rätten.

30/

Liherskäver beteckas så att man torrade
barnet med en trasa, varemed man först
torrade ett lik.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

31/

Kistskäver, fick barnet en modern
medan hon bar det hade suttit och ätit
på en kista. Den blev betrod en hen
lade barnet i kisten, slöt till locket,
satte sig på det och åt tre fuggar.

Bild av dörren i St. O:s
kyrka

54 Nya's nyckor (nyttändningen efter
nya)

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

L. O.

När det blev nya's nyckor, kunde far
vara ute hela natten. Då låg han på en kulle
som var ett stycke från husen. Och innan
han gick, tog han fläsk och bröl med sig
och det hade han "på ryggen" och när han
kom tillbaka så var både fläsket och brölet
aränt. — Mor sa, att han bod till Gud
~~fatta~~ för grädan och när han var inne igen,
så slog han upp en psalm och läste. Han
slog upp boken på måfå och som det stod
i psalmen så gick det under året. Var det
en dödspsalm, så dog någon, var det en
skädepsalm, så blev skälden bra.

En gång mög vi barn oss efter
hinan, när han skulle be nyckor ute på
backen och där låg han och så sa han:

2.

485

Välkommen, nykom!

Välkommen Herre!

Med korn och med käina,
med pläsk och med böte,
med gott korn om hösten.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

~~32~~ Låhakan.

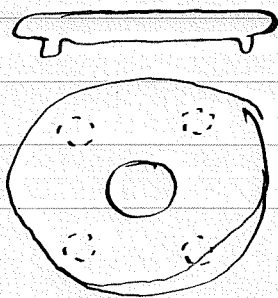
A. H.

L. C.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVS- & HESÄRKIV

På julkvällen stod bland den andra ma-
ten också en låhaka. Medan övrig mat togs
ut efter måltiderna skulle låhakan stå kvar
hela julen över jämte ett stycke ost. Låha-
kan och ostens kask sedan julen var slut i
"mellårken" (mjälbringan) och fick ligga där
tills plögen skulle sättas i jorden. Då togs de
app och plöjaren och hästen skulle ha var sin
bit av den. Men brukade man ge barnen
ett stycke.

Låhakan var rund, stod på fyra
fötter - även de av deg - och hade ett
hål i mitten.

Låt man lå-
haka en!
Bild!

~~344~~ Bandlag. (förberedelse.)

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

L. O.

En man som hette "Grönningen" fick en
ren och stark före döpet, sade han barnet på
en häst, för att det skulle bli en bra häst-
hail, det fick också säga vid en plog, en
staga, en tie o. s. v.

~~85~~ Kransajätte.

485

1.

Anne Hovetey

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. Olof.

Midsommardagen, när arbetet var slut på
eftermiddagen, samlades vi alla prägar o. böer
vid Nederboda gård. Vi böer äkte i ragn
men prägarne red. Var bös hade en krans av
papper, gult och rött å alla mäktiga prägar;
dem hade en kvinna, som bodde där, gjort.
Vi fick ge en krena stycke för dem.

När alla var samlade, så satte böerna sina
kransar kring hatten på var sin präg och så
vart han hennes kransprägar den kvällen
och skulle dansa med henne. Så satte
vi oss upp i vagnarna och prägarne stes
till häst och så var det av mat

Kransvall. Först red försidamne, det var
bös som var liksom finare än de andra
prägarne. Och när vi hade kommit
ett stycke från Nederboda, så kastade

de föräldarne om sina hästar och red
tillbaka och tackade för väljägningen som
vi hade fått och så red de fatt oss igen
och red fram till vi närmade oss
Kienovall. Men då red de först fram till
gårdens och talade om att vi kom och
så mötte de oss igen och följde oss i
gård. Men hade vi också med oss,
så det var som ett riktigt bröllopsfölje;
vi hade både fiol och klarinett och
spelmännen fick bransar de också.

När vi kom fram till Kienovall
fick vi mat och kaffe och brännvin och
sedan blev det dans och lekar tills vi
red hem. På hemvägen gjorde föräld-
arne lika som när vi reste ut.

Det är väl 60 år sedan här var
något mansgille nu.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

~~86~~ Det första barnet.

485

A. H.

St. O.

Giffämålet skulle ha varit i tre år innan
man skaffade sig barn, för "moren" skulle ha
ett ~~van~~ spinnear, ett vävar och ett ribo är
att förbereda sig på.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gåtor

485

Anna Hovelberg

St. Olaf.

37/ Vi ser det var dog,
kungen ser det sällan,
Gud ser det aldrig.

Sin like.

38/ "Medan" jag levde och levande var
så kunde jag levande föla,
men nu är jag dödd, fast levande bär
och gångandes över de döda.

(det döda?)

Trädet bär fåglarna och föder dem, fälles
bygges till skepp, som bär människor
över de drunknade (över havet?)

* Medan!

Gator

485

A. H.

St. O.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

39/ Vem tackar var man för sist?

Där hantaget på stuglärnen.

40/ Vem äter och äter, men blir aldrig mätt?

Skeden.

41/ Tre alnar luen (vaum) in i ön!

Skarstenen.

42/ Fyra hänganes

fyra slänganes

två visar i skyn

två visar till byn

efter kommer slaskan.

Kon.

Gator

485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ld. O.

43/ Vem har näbb, men inga ringar,
rygg men ingen buk,
sporre, men ingen stövel?

kien.

44/ Tynga * väggar, men inget tak,
med två träläsar för.

Blodpälstan.

* tunna!

Havenberg.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. O.

Näi redan kvällen kommer, ~~så~~
så börja pliskaena
att råpa, lätta halren
och måja flätarna.
Ren säk de på sig taga
och stumpra överrä
och gummaena sig skura
så gatt som de förmä.

Så givveligt de emtala.
Hur vacker Ola är,
Hur Per i varje priga
på stunden bliver kär,
Hur Innes, han är skivlent
och Jeppa är ett nät
ett järalu är Örik
men Jens är rar och nät.

46 Mårshålar.

A. H.

S. O.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När barn hade slätt mage, fick
de dricka ^{get} mjölk ur en ällaskål,
en sten med en urgeäppling i.

47 Koosteckret.

A. H.

S. O.

Koosteckret som gjordes uppifrån
och ned samt från vänster till
höger, hjälpte när man kommit
ut för något.

Skåne
Kjöbo h.d.
P. & Olofs sv.

nytt. av
Birger Andersson
1927.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

~~Drängen~~ Drängen som ville dansa.

485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

S. O.

En gård hade en dräng, som jämt
ville bort en dansa. Det lyskte gårdar
inte en en en kväll tog han
drängen med till kyrkogården
och sade till honom, "kampe nu
på min högra fot" när drängen
gjorde det fick han höra, hur
ängslan gick i himlen, men
nere i marken jämnade det en
kvad; och drängen dansade inte
mer sedan.

49 Lin - här.

C. F. A. H.

S. O.

Linnet, linnet eller häven, bearbeta-
des så gott som enbart av kvinnorna.

Sådd, sedan all annan sådd var över-
stämd såddes häven. Det såddes lin
varje år. Innan sådden körde man
ut några bäver gödrel på åkeren som
var avsedd till linet. Man sådde
inte linet på samma åker två år
i rad utan det fick föregås och
efter följas av havre, råg eller van-
ligt kärn.

~~Här det bäst utskjutna upp renade~~
~~m~~

lin 2.

485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

H. O.

skjutit

När det ~~blommigt~~ skulle det
luggas eller renas från ogräs. Detta
arbete utfördes för hand av kvinnorna.

Därefter lämnades det att blomma
och sätta frö. När det fått en
gulbrun färg rystad det, d. v. s.
rycktes upp med rätterna.

Närsta behandling var rippingen, då
knivlet (fröhuset) rycktes bort, på
så sätt att man tog en käreng
(branta) och slog den mot hävaribban,
^{efter ena kanten} en vast tjärl bräda försedd med
grova, glesa ratta spikar utefter
bäringen.

linet 3.

485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

H. O.

När linet var rivet breddes det
ut på marken, helst på ljungbevuxna
backar eller stubbmark utan gräs.

Här fick det ligga i ungefär 3 veckor,
då tagan blev synlig och skäven loss-
nade.

Därefter knäpsades det upp med
rivor (rjåpor) buntades och fördes
till

Brydestuan, där det tockades
på flågor eller lavar av sten.

Brydestuan var avdelad i tvänne
rum; det inre, som var nedänkt i
en backe och helt övertäckt med
sten och jord, inrymda jungan, i vilken
man kölnade. (Puga = ugna, kölna = elda)

linet. 4.

485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS St. O.
FOLKMINNESARKIV

Man började uppeldningen på kvällen.
Till uppvärmningen åt zick #9 korgar
toss på kvällen, 5 på natten och
3 på morgnen.

(Touven köptes som den låg i
mossen till ett pris av 2 kr för
en 3 alnars ruta, uppbyggnad, torkning
och hemförsting och köparen själv
skötte cm.)

Torkningen utfördes av en hös-
tarsa (lin torkerke) som hade maten
och ett par korgar för beväret

När linet var torrt började
lyftningen

* Touven beräknades färdig kostn 9 daler
lasset eller 17 öre korgen. - 35 -

linet. S.

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. O.

Utanför

var

I bydestuans ~~ytte som var~~
karlarna uppställda, ~~de kunde också~~
~~stötta för på boken.~~ Varje karl
made en stor kröslbråk, med vilken
han bröt linet. Han kallades för
krösare.

När man krösat linet lämna-
de man in det till sin shaver,
som stod inne i bydestuan. Han
skulle shava linet.

Närsta dag skävlades det. Därefter
följde grov- och fin- hägling, samt
slutligen ~~spinning~~ hårdning och
spinning.

linet 6.

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV S. O.

Avfallet vid krossningen användes till "pocke" i gödselhögen eller kastades den bort. Så gjordes även med avfallet vid skavningen.

Avfallet vid skäktningen del s. h. skätfallet användes till grovt tyg, säckväv o. d.

Vid grov haggningen fick man grovblår, vid fin haggningen småblår och som rivta och förnämligaste produkt kom häven eller läftet (läft).

linet 7.

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. O.

Spinnningen lämnade bevarade
på råmaterialit

Skäppefallstrå

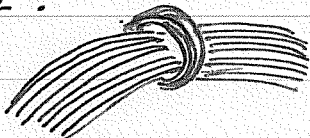
bläsgarn

målbläsgarn och

höragarn.

Skäppefallstrå är grovare, höragarnet finare
och användes till nytråd.

När tråden är spunnen hänges den
ut till blekning, varefter den
nystas. År garnet dubbelt hålles
nystat samman med en "ränne-
klase", en tråd slagen om alla tråda-
na i nystat:

~~Träspindeln~~

Linnet 8.

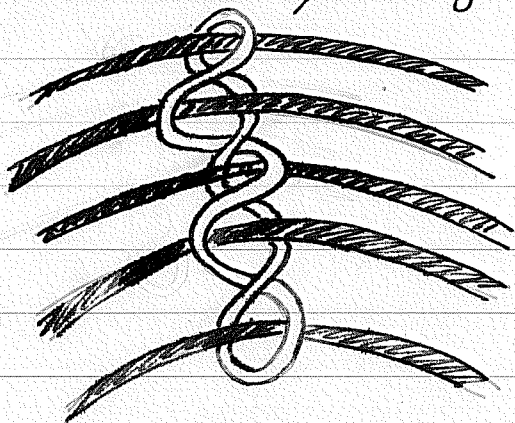
485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. O.

"
Ar garnet enkelt sammankålles
mystat av en "fickelplasse" som läper
runt var tråd för sig.

Träenkle trädar kunna trinnas upp
till en medelt en tunn tringa, som
drives runt med spinnrocken.

kinet 9.

485

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

H. O.

När garnet är nyttat skall det
bytas. I en stor inmurad
kittel slås urgafv. 7 spanner
vatten i vilket slås lut av ljöck-
aska. I den kokande luten lägges
så ett par pund gamm isändre.

När det så är torrt igen, kan
man säva. När röchan är
värd skall den plekas i salen.

Slutligen kommer färing. Brunt
färges hemma med mossor, lika-
så gult med ljöckslöv eller
munnatjäs (munkhäs)

Linnet. 10.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

485

Övriga färger på "i färgam" (= hos
färgaren. Han tar 4 kr marken
för rödfärgning, 1 kr för blått och
grönt.

50/ Spinnshock.

A. H.

H. O.

Man skall ej spinna under
julen, för då bli fåren ördla
(tappaullen.)

51/ Lyse.

A. H.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

St. O.

Hos mr H:s mofar använde man lysesticker, de rättes fast i en grip-
bo av järn som var fast överst på en
stäng, vilken i sin tur var nersänkt
i en stor träkubb.

Lysestickarna voro av ljök, ungefär 3 kvarter långa.

F.ö. hade man trandelampa, i vil-
ken man brände jälhugsträ, ljus
av hemmatalg, med reke av hemma-
spunnet blågarn. Utomhus användes
lykter.

Om reken på ett ljus glödde, kom där
många nattar på vägen (= främmade)